

NEURODEVELOPMENTAL DISORDER

โรคของการพัฒนาทางสมองในเด็ก

SEPTEMBER 2025

โรคของการพัฒนาทางสมองในเด็ก Neurodevelopmental Disorder

โรคพฤติกรรมผิดปกติ

เด็กแรกเกิดมักมีพฤติกรรมในตอนแรกเกิดดูคล้ายๆกัน พอโตขึ้นจึงค่อยๆเริ่มเห็นความแตกต่าง พฤติกรรมบางอย่างซึ่งต่างจากเด็กปกติไปมากๆถึงขั้นผิดปกตินั้น ในปัจจุบันพบว่าความผิดปกติหลายอย่าง เกิดจากความบกพร่องของการพัฒนาของสมองเด็ก ซึ่งค่อยๆปรากฏให้เห็นชัดเมื่อเริ่มโตขึ้น โดยส่วนใหญ่พฤติกรรมจากความบกพร่องของสมองจะเริ่มมีตั้งแต่ก่อนอายุ 3 ขวบ

แต่การค้นพบได้นั้นขึ้นอยู่กับความรุนแรงของความผิดปกติและการช่างสังเกตของพ่อแม่ หากค้นพบได้ยิ่งเร็วและเข้าไปแก้ไขได้ตั้งแต่เนิ่นๆ ถึงแม้ความบกพร่องของสมองจะยังมีอยู่ แต่เด็กคนนั้นก็ยังมีโอกาสเติบโตได้อย่างปกติหรือเกือบปกติ โรคพฤติกรรมผิดปกติอันเนื่องมาจากการพัฒนาของสมองเด็กมีหลายโรค แต่ที่พบบ่อยและเป็นที่สนใจซีกล่างถึงในบทความนี้มี 3 โรค ได้แก่

ADHD :

Attention Deficit / Hyperactivity Disorder

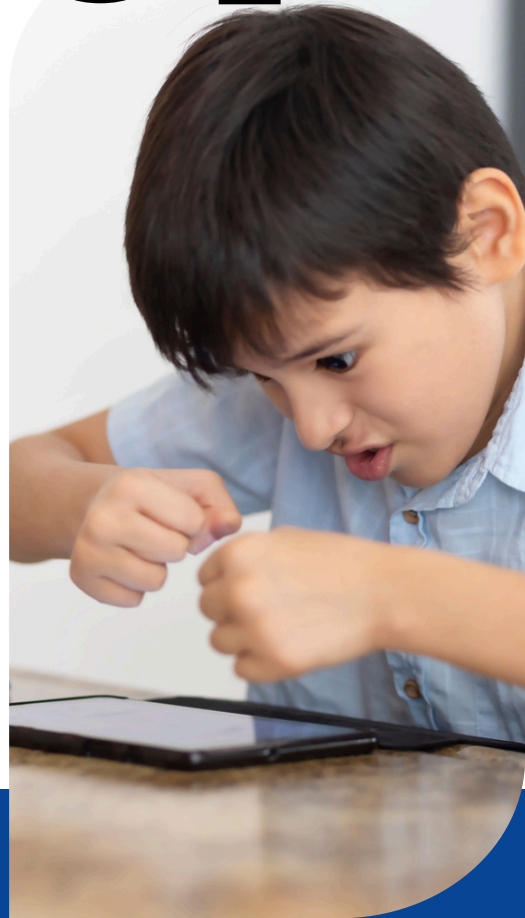
01

- **อาการ Attention Deficit หรือสมาธิสั้น**

ได้แก่ การไม่มีสมาธิ สนใจอะไรไม่ได้นาน ไม่สนใจฟัง
วอกแวก ทำตามคำสั่งไม่ได้ ขี้ลืม ทำของหายบ่อย
ขาดความระมัดระวัง ไม่ชอบงานที่ต้องใช้ความคิด
และบริหารจัดการเรื่องเวลาไม่ได้

- **อาการ Hyperactivity หรือซุกซนอยู่ไม่นิ่ง**

ได้แก่อาการ นั่งนิ่งๆไม่ได้ อยู่ไม่สุข จุกจิก ต้องขยับ
กระตือรือร้นตลอดเวลา รอคอยไม่เป็น ล้มเลิกง่าย
พูดมาก พูดแทรก พูดไม่หยุด ตอบโดยไม่รอฟังคำถาม
ให้อับ หุนหันพลันแล่น ไม่คิดหน้าคิดหลัง เกิดอุบัติเหตุ
บ่อย

โรค ADHD

สาเหตุที่แท้จริงนั้นไม่ทราบ แต่เชื่อว่าเกิดจากความบกพร่องของสารสื่อประสาทในสมอง (Neurotransmitter) บางตัวลดลง หรืออาจเกิดจากมีสมองบางจุดทำงานบกพร่อง อาการถึงแม้ว่ามีตั้งแต่ก่อน 3 ขวบแต่จะเริ่มชัดเจนตอนอายุ 6-12 ปี การวินิจฉัยต้องมีอาการต่อเนื่องกันเกินกว่า 6 เดือน พบในเด็กชายมากกว่าเด็กหญิง 3 เท่า มีปัญหาทางการเรียน โดยไม่เกี่ยวกับระดับสติปัญญาหรือ IQ

การสังเกต

บางครั้งพ่อแม่อาจเห็นเด็กมีสมาธิจดจ่อกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างจริงจัง เช่น นั่งจ้องดู TV หรือดูล้อหมุนนั่งนิ่งๆอย่างไม่ขยับเขยื้อน การที่มีสมาธิแบบนี้ถ้าไม่เหมาะสมกับวัยอาจบ่งบอกว่าเด็กมีการพัฒนาบางอย่างที่ไม่ปกติ อย่าเพิ่งหลงคิดว่าเด็กกำลังเจริญสมาธิเพื่อการบรรลุ ขอให้พ่อแม่ติดตามดูพฤติกรรมอย่างอื่นๆ ต่อไปก่อน

การสังเกตและตรวจพบความผิดปกติ ADHD ได้เร็วเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด หากพบควรปรึกษาแพทย์จิตเวชเด็ก การแก้ไขและรักษาต้องใช้วิธีการเลี้ยงดู การใช้พฤติกรรมบำบัด การเรียนการสอนแบบเฉพาะ การยอมรับและปรับตัวของพ่อแม่ สำหรับการให้ยารักษาใช้เพื่อควบคุมพฤติกรรมวอกแวกซุกซนไม่นิ่ง ซึ่งได้ผลค่อนข้างดี (เพื่อเป็นการทดแทน neurotransmitter ที่น้อยไป) เด็ก ADHD หากแก้ไขได้ไวและถูกต้องสามารถดำรงชีวิตได้ดีและประสบความสำเร็จได้ไม่ยาก

LD : Learning Disability

02

โรคบกพร่องในการเรียนรู้ เป็นความผิดปกติในการพัฒนาของสมองทำให้เด็กขาดความสามารถในการเรียนรู้ทางภาษาทั้งการอ่านและเขียน ความเข้าใจในความหมายของภาษาและท่าทาง การคำนวณ การวาดภาพ การตีความหมายของรูปภาพ การใช้เหตุผล การจัดการและการบริหารเวลา ซึ่งจะมีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ในครอบครัว สังคมและการงานในอนาคต

ความบกพร่องนี้เกิดขึ้นภายในอายุ 3 ขวบแต่จะเด่นชัดตอนเริ่มเข้าเรียนและมีปัญหาอย่างมากกับการเรียนในโรงเรียน โรค LD ไม่เกี่ยวข้องกับระดับ IQ และส่วนใหญ่มี IQ ปกติ แต่ในระยะยาว การที่เรียนรู้ไม่ได้จะทำให้ระดับ IQ ต่ำลง เด็กที่เป็น LD 30-40% เกิดร่วมกับโรค ADHD

สาเหตุ เชื่อว่ามีความบกพร่องของสมองส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ภาษาและการตีความ ยังไม่พบว่ามีการสื่อสารในสมอง (Neurotransmitter) ตัวใดมาเกี่ยวข้อง

โรคบกพร่องในการเรียนรู้

การบำบัดรักษา หากตรวจพบได้เร็วก็สามารถแก้ไขได้ดี ถึงแม้เด็กจะเรียนรู้ในโรงเรียนได้ลำบาก แต่ยังสามารถเรียนรู้จากสังคมและสิ่งแวดล้อมได้ การเรียนการสอนจะใช้วิธีพิเศษด้วยการฝึกความจำตัวอักษรแทนการประสมคำ จนเด็กสามารถอ่านออกเขียนได้ เด็กเหล่านี้บางคนเป็นอัจฉริยะได้ เช่นดาราชื่อดังอย่างทอม ครูซ

ซึ่งได้ประกาศว่าตนเป็น LD ต้องให้ผู้ช่วยอ่านบทแสดงให้ฟังแทนการอ่าน การรักษาด้วยยาในขณะนี้ยังไม่มียารักษาจำเพาะ ยกเว้นเด็กที่เป็น LD ร่วมกับ ADHD จะใช้ยารักษา ADHD เพื่อช่วยเรื่องสมาธิและซุกซน ดังนั้นพ่อแม่ที่มีเด็กเป็น LD ขออย่าเพิ่งหมดหวัง เด็กเหล่านี้ยังสามารถเป็นปกติและประสบความสำเร็จได้หากพบและแก้ปัญหาได้เร็วและถูกต้อง

ASD : Autism Spectrum Disorder

03

กลุ่มโรคออทิสติก

คือความผิดปกติในการพัฒนาทางสมองของเด็กซึ่งทำให้เกิดความบกพร่องของพฤติกรรม ใน 3 กลุ่มอาการหลักคือ สังคม สื่อสาร ช้าช้า (เป็น Key word ไว้ช่วยจำ โปรดจำอีกครั้งหนึ่ง สังคม สื่อสารและช้าช้า)

ความบกพร่องทางสื่อสาร

ได้แก่การขาดความสามารถทางการสื่อสารภาษา ไม่เข้าใจภาษาพูด พูดซ้ำ พูดและฟังไม่เข้าใจ พูดผสมคำไม่ได้ พูดภาษาแปลกๆแบบภาษาต่างดาว พูดโต้ตอบไม่ได้ เรียกชื่อไม่หัน สื่อสารทางภาษากายไม่ได้ เช่นชี้นิ้วไม่เป็น ไม่มองตามการชี้

ความบกพร่องทางสังคม

ได้แก่การขาดความสามารถในการสัมพันธ์กับผู้อื่น การไม่รับรู้ความรู้สึกของคนอื่น การไม่มีปฏิสัมพันธ์ ไม่มองตา ไม่แสดงสีหน้า ไม่ยิ้ม ไม่ยินดียินร้าย กอดไม่เป็น ไม่เรียกให้คนช่วย ไม่สนใจและไม่เข้าร่วมสังคม เข้ากับคนอื่นไม่ได้

ความผิดปกติแบบชอบทำซ้ำๆ

ได้แก่การพูดเรื่องซ้ำๆ ทำแต่เรื่องซ้ำๆ กินของซ้ำๆ ดูTVเรื่องเดิมๆ จดจ่อกับเรื่องเดียว เดินทางต้องใช้เส้นทางเดิมไม่ยอมเปลี่ยน ไม่ยืดหยุ่น การเคลื่อนไหวชอบทำซ้ำๆเช่นชอบหมุนตัวเอง เล่นของเล่นไม่เป็นเหมือนเด็กคนอื่น สนใจสิ่งของแต่จุดเล็กๆเดิมๆ เช่นจ้องดูล้อหมุนอย่างจดจ่อ ยึดมั่นกฎเกณฑ์ตายตัวแม้ไม่ใช่เรื่องสำคัญ

สาเหตุ เชื่อว่ามีความบกพร่องของการพัฒนาสมองบางส่วน และอาจมีสารสื่อสารในสมอง (Neurotransmitter) บางตัวผิดปกติ เป็นในผู้ชายมากกว่าผู้หญิง กลุ่มอาการบกพร่องทั้งสังคม สื่อสารและช้าช้าในโรคนี้ ต้องมีมาก่อนอายุ 3 ขวบ แต่ความรุนแรงของแต่ละอาการอาจไม่เท่ากัน ถ้าความผิดปกติรุนแรงและมีครบทั้ง 3 อย่าง พ่อแม่ก็สามารถค้นพบโรคได้เร็ว แต่ถ้ามีอาการบางอย่างน้อยหรือไม่ชัดเจน ก็อาจค้นพบว่าป่วยโรคนี้ได้ตอนโต และส่วนใหญ่อาการจะปรากฏชัดในช่วงวัยรุ่น

เด็กที่เป็นโรค ASD บางคนเป็นร่วมกับระดับสติปัญญาหรือ IQต่ำ ซึ่งถ้ามี IQต่ำโรคนี้จะรุนแรงและมีโอกาสเป็นโรคซึมเศร้าได้มาก การชักมักเป็นในช่วงวัยรุ่น

ระดับความรุนแรงของ ASD

แบ่งออกเป็น 3 ระดับ

ระดับอ่อน Pervasive Developmental Disorder (non specific) PDD

คือเด็กที่เป็นกลุ่มโรคออทิสติก ระดับอ่อนๆและไม่ชัดเจน มีความบกพร่องไม่ชัดเจนทั้งทางสังคม สื่อสารและซ้ำซาก ระดับสติปัญญามีหลากหลายระดับ ไม่มีประวัติทางกรรมพันธุ์ การพยากรณ์ของโรคดี

สัญญาณที่พ่อแม่ควรสังเกต

ในเด็กมีการได้ยินเสียงเป็นปกติ พฤติกรรมผิดปกติของ ASD ในเด็กหากพบว่ามีสิ่งบอกเหตุเหล่านี้ ควรรีบปรึกษาแพทย์ ได้แก่

6 เดือน	9 เดือน	12 เดือน	16 เดือน	อายุ 24 เดือน
เด็กไม่ยิ้ม ไม่สบตา สัทสนาเฉยเมย	เล่นจะเฝ้าไม่เป็น	เรียกชื่อไม่หัน ไม่ส่งเสียงอ้อแอ้	ไม่พูดเป็นคำ	พูดคำ 2 คำ ต่อกันไม่ได้

การเลี้ยงดูเป็นปัจจัยร่วมอันหนึ่งที่ทำให้เด็ก ASD มีอาการมากขึ้นและรักษายากขึ้น อีกทั้งอาจทำให้เด็กปกติพัฒนาบุคลิกภาพกลายเป็นเด็ก ASD ได้ ความเจริญทางเทคโนโลยีในปัจจุบัน ทำให้เด็กบางคนถูกเลี้ยงดูอยู่หน้าจอทีวี หน้าจocomพิวเตอร์ Tablet หรือ Smartphone

จนทำให้เด็กขาดปฏิสัมพันธ์กับคน ขาดทักษะในการอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคม ทำให้สมาคมจิตแพทย์ในหลายประเทศได้แนะนำว่าไม่ควรให้เด็กเล็กเฝ้าหน้าจอทีวีหรือจocomพิวเตอร์อื่นๆมากเกินไปจนถึงอายุ 2 ขวบ

ระดับปานกลาง Asperger Disorde

คือเด็กที่เป็น ASD (กลุ่มโรคออทิสติก) ระดับกลาง มีความบกพร่องทางสังคมและการสื่อสารไม่รุนแรง แต่มีพฤติกรรมซ้ำซาก จดจ่อกับเรื่องเล็กๆอย่างจริงจัง หมกมุ่นแต่ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ไม่สนใจสังคม และสิ่งแวดล้อม อาจมีความคิดเรื่องการทำร้ายสังคม ชอบปลีกแยกตัวเอง ระดับสติปัญญามักปกติ การที่มีอาการน้อย ทำให้วินิจฉัยได้เมื่ออายุมากกว่า 3 ขวบจนถึงวัยรุ่น อาจมีประวัติโรคนี้ในครอบครัว การพยากรณ์ของโรคค่อนข้างดี ในปัจจุบันมีการวินิจฉัยและใช้คำว่า Asperger มากขึ้น จึงควรรู้จักและคุ้นเคยกับชื่อโรคนี้ และรู้ความแตกต่างจากเด็กออทิสติก

ระดับรุนแรง Autistic Disorder

คือเด็กออทิสติก เป็น ASD ระดับรุนแรงที่คนไข้มีความบกพร่องชัดเจนทั้งทางสังคม สื่อสารและซ้ำซาก จึงมักวินิจฉัยได้ก่อนอายุ 3 ขวบ อาจมีประวัติคนในครอบครัวป่วยเป็นโรคนี้ ระดับ IQ มักต่ำ และเป็นโรคลมชักได้บ่อย พยากรณ์ของโรคไม่ค่อยดี แต่ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับอาการ การรักษา (Autistic Disorder คือเด็กออทิสติกซึ่งเป็น ASD (กลุ่มโรคออทิสติก) ระดับรุนแรง)

การรักษาโรค ASD

การรักษาโรค ASD จะได้ผลดีหากสามารถตรวจพบความผิดปกติได้เร็ว และให้การรักษาแต่เนิ่นๆ มีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลให้มาก ไม่เลียดูกด้วยอุปกรณ์สื่อ Hi-tech มากเกินไป การฝึกพูด การฝึกให้เลียนแบบ การให้การศึกษาแบบเฉพาะ และการใช้ยาเพื่อควบคุมพฤติกรรม ถึงแม้โรค ASD เป็นโรคทางสมอง และยังอยู่ติดตัวไปตลอดชีวิต แต่การรับบำบัดรักษาจะทำให้มีชีวิตเป็นปกติได้ เป้าหมายของการบำบัดรักษาก็เพื่อให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่พึ่งพาตนเอง ประกอบอาชีพได้ มีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น สร้างประโยชน์ให้สังคม และมีชีวิตได้อย่างมีความสุข

โรคของการพัฒนาสมองในเด็ก เป็นโรคทางร่างกายที่เกิดขึ้นจากความบกพร่องในการพัฒนาสมองตั้งแต่เป็นเด็กทารกและอยู่ติดตัวไปตลอดชีวิต ทั้งโรค ADHD, LD และ ASD มีความบกพร่องที่เริ่มมีอาการก่อนอายุ 3 ขวบ ความผิดปกติต่างๆจะเด่นชัดเมื่อโตขึ้น และชัดเจนที่สุดเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น ซึ่งเป็นช่วงเวลาสูงสุดที่เกิดภัยและอุบัติเหตุได้บ่อย การตรวจพบและรับให้การบำบัดรักษาอย่างจริงจังถึงแม้จะรักษาได้ไม่หายขาด แต่จะช่วยให้เด็กเติบโตขึ้นอย่างมีคุณภาพและมีความสุข

THAIRE LIFE ASSURANCE PCL

บทความจาก นายแพทย์สุพจน์ หาญนิรันดร์
แพทย์ที่ปรึกษาบริษัท ไทยประกันชีวิต จำกัด (มหาชน)

จัดทำโดย
บริษัท ไทยประกันชีวิต จำกัด (มหาชน)
92/7 อาคารสารธรณี 2 ชั้น 6 ถนนสาทรเหนือ
แขวงสีลม เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร 10500

ท่านสามารถติดตาม บทความข่าวสารและงานวิจัยอื่นๆ ได้จาก
<https://www.thairelife.co.th/th/our-services-researchevent.php>
หากท่านมีข้อเสนอแนะหรือความคิดเห็นกรุณาส่งมาที่
E-mail: corpsecretary@thairelife.co.th